

Resumé:

Internordisk sprogforståelse: Hvor svært kan det være?

Ocke-Schwen Bohn

Aarhus Universitet

Er dansk, norsk og svensk så nært beklægtede med hinanden, at sprogbrugerne nemt kan forstå hinanden på tværs af sproggrænserne? For at måle sværhedsgraden af internordisk sprogforståelse lavede vi flere undersøgelser, hvor vi sammenlignede dansktalendes evner til at forstå engelske, norske og svenske ytringer.

I alt fem deltagergrupper, tre med dansk som modersmål og to med dansk som andetsprog, lyttede til danske ytringer (alle grupper) og til enten norske, svenske, eller engelske ytringer. Deltagernes opgave var at svare så hurtigt som muligt, om hver enkelt ytring var forkert (fx ”Alle hunde har femten ben”) eller korrekt (fx ”Varme og kulde er modsætninger”).

Vi tolkede længden af responstiden og antal af forkerte svar som forståelsesomkostninger. For deltagere med dansk som modersmål viste det sig, at engelsk var næsten lige så nemt at forstå som dansk, mens det tog signifikant længere tid og var mere fejlbehæftet at forstå norsk og især svensk. Som forventet tog det deltagere med dansk som andetsprog i gennemsnit lidt længere tid at svare på danske ytringer, mens antallet af korrekte svar var den samme som hos deltagere med dansk som modersmål. Deltagere med dansk som andetsprog viste stor variation i responstid og i antal korrekte svar på norske og svenske ytringer. For flere andetsprogsdeltagere var norsk lige så nemt/svært at forstå som dansk, mens forståelsesomkostninger ved svensk var meget højere end ved dansk.

Vores undersøgelser tyder på, at det er en sandhed med stærke modifikationer at påstå, at dansktalende nemt kan forstå norsk og svensk. Især svensk volder problemer for dem, som har dansk som modersmål, og endnu mere for dem, som har dansk som andetsprog. Vi er p.t. i gang med at undersøge, hvilke ytringsegenskaber (leksikalske eller fonologiske) bidrager til de forskellige gruppers forståelsesomkostninger.